

Заняття 5.

Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин. Правові питання наркології. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних речовин, які не внесені в державний перелік наркотиків.

1. Хворий 17 років, звернувся до терапевта зі скаргами на погане самопочуття, зноблівість, нежить, біль у м'язах та суглобах, нудоту та пронос. Просить виписати йому побільше знеболюючих і заспокійливих («трамадол або солпадеїн, котрі краще допомагають, та діазепам»). Слизова зіву блідорожева, чиста. В легенях – везикулярне дихання. Тахікардія. Зіниці розширені, реакція на світло в'яла. На шкірі передпліччя – сліди ін'єкцій. При обстеженні тримається розв'язно, роздратовано, грубий, брехливий. Визначити діагноз.
  - A. Залежність від знеболюючих
  - B. Опійна наркоманія
  - C. Токсикоманія при зловживанні транквілізаторами
  - D. Гостре респіраторне захворювання
  - E. Харчова токсикоінфекція
2. Хворий 45 років скаржиться на підвищену дратівливість, тривогу у тверезому стані, нездоланий потяг до прийому спиртних напоїв. Почав вживати алкоголь з 19 років. Толерантність до алкоголю підвищена (1,2 л), блювотний рефлекс утрачений. Характер пияцтва запійний. Похмільний синдром стійкий, з вираженим сома то-вегетативним компонентом. Який діагноз можна поставити пацієнту?
  - A. Алкоголіз, III стадія
  - B. Алкоголіз, I стадія
  - C. Алкоголіз, II стадія
  - D. Гостра алкогольна енцефалопатія
  - E. Шизофренія, ускладнена симптоматичним алкоголізмом
3. Хворий 32 років, шофер. Зловживає алкоголем з 22 років. Останні 3 роки похмяється. Толерантність до 1,5 л горілки. Став байдужим до родини, дітей, витрачає багато грошей на спиртне. Часто з'являється у громадських місцях п'яним. Може пити кілька днів підряд, а після короткої перерви знову повертається до спиртного. Звільнений з роботи, періодично працює вантажником, подовгу не залишається на одному місці із-за пияцтва. Дружина подала заяву на розлучення. Виставити діагноз.
  - A. Алкоголіз, II стадія
  - B. Алкоголіз, I стадія
  - C. Побутове пияцтво
  - D. Дипсоманія
  - E. Алкоголіз, II стадія

4. Хворий 32 років. Став вночі збудженим, вибіг на вулицю в пошуках «пришельців», які «все винесли з дому». Відчуває страх, розгублений. Впродовж тижня допочатку хвороби вживав спиртне до 1 л горілки за добу. Під час огляду дезорієнтований у місці і часі. АТ 130/90. Яку групу препаратів необхідно застосовувати для купірування даного стану?

- A. Транквілізатори
- B. Орап
- C. Депакін
- D. Нейролептики
- E. Протипароксизмальні

5. Хворий 38 років, на прийомі у супроводі дружини. З її слів, чоловік вночі не спав, періодично до чогось прислуховувався, озирався, був впевнений, що чує через стіну, як співробітники осуджують його за аморальність, погрожують розправою; намагався повіситись. Зловживає спиртними напоями більше 10 років, останній прийом – 2 доби тому. При огляді всебічно орієнтований вірно. Відчуває постійну тривогу, періодичний страх. Рухово неспокійний, виражені вегетативні прояви. Тактика лікаря?

- A. Направити на госпіталізацію у відділення дезінтоксикації в лікарні загального профілю
- B. Лікувати в амбулаторних умовах самостійно
- C. Направити на госпіталізацію у психіатричний стаціонар

6. Хворий 40 років. Зловживає алкоголем впродовж 10 років. Перебуваючи у відрядженні впродовж 2 тижнів пиячив. Повернувшись, на вокзалі почув голос дружини, яка кликала на допомогу; став збуджений, бігав, метушився, просив оточуючих допомогти. У психіатричному відділенні, куди був доставлений, стверджує, що весь час чує чоловічі та жіночі голоси, які погрожують, засуджують, умовляють його кинути пити. Неспокійний, пригнічений, тривожний. Ваш діагноз?

- A. Шизофренія
- B. Параноїдний синдром
- C. Психопатія
- D. Гострий алкогольний галюциноз
- E. Алкогольна дисфорія

7. Хворий 30 років. Маляр. Тривалий час зловживає спиртними напоями. Три дні тому перестав спати, з'явилась тривога, страх, неправильна поведінка. У психіатричному відділенні: збуджений, поривається до дверей, вікон. Стверджує, що бачить комах, сірих мишей, собак, які бігають по кімнаті, вночі бачив під ліжком чудовисько з рогами, відчував сильний страх. Під час бесіди хворий напружений, озирається навкруги, тремтить. Ваш діагноз?

- A. Корсаковський синдром
- B. Маніакальний синдром
- C. Алкогольна дисфорія
- D. Алкогольний галюциноз
- E. Абстинентний синдром

8. Хворий 30 років, емоційно збуджений, страждає на манію переслідування, яку супроводять мікро оптичні галюцинації. Поведінка нестабільна, часом агресивна. Обличчя гіперемовані, тремор рук, мідріаз. Тони серця звучні, ЧСС 110, АТ 160/100 мм рт.ст.; дихання везикулярне. В анамнезі два останні роки зловживає кокаїном. Ваш діагноз?

- A. Делірій на фоні абстиненції
- B. Шизофренія
- C. Параноїдний психоз
- D. Кокаїнова інтоксикація
- E. Панічний стан

9. Хворому 18 років. Бригадою швидкої медичної допомоги відмічено психомоторне збудження, дезорієнтація у просторі та часі, неможливе встановлення контакту, зіниці розширені з відсутністю реагування на світло, шкіра суха, гаряча, обличчя гіперемоване, АТ 100/60 мм рт.ст., пульс – 112 за 1 хв. Які з вказаних препаратів можуть викликати такий стан?

- A. Отруєння продуктами горіння пластмаси
- B. Реланіум
- C. Тілопентал натрію
- D. Атропіна сульфат
- E. Отруєння ФОР

10. Хворий 45 років. В анамнезі – тривале зловживання алкоголем. Поступив в наркологічне відділення у стані запою. Скаржиться на поганий сон, апетит, головний біль, спрагу, тремтіння і пітливість, потяг до алкоголю, знижений настрій. Ваш діагноз?

- A. Корсаковський абстинентний синдром
- B. Алкогольна депресія
- C. Абсанс
- D. Психоорганічний синдром
- E. Джексоновський напад

11. У хворого 55-ти років, після припинення вживання снодійного препарату (етаміналу натрію), яким користувався 2 роки, з'явилась тривога, неспокій, порушився сон, виникла анорексія, блювота, гіпотензія, великі судомні напади, галюцинації та алопсихічне дезорієнтування. Визначіть абстинентний стан, який викликаний:

- A. Гашишоманією
- B. Опіоманією
- C. Барбітуроманією

12. Хворий 50-ти років емоційно збуджений, з агресивною поведінкою, загрозливими слуховими та зоровими галюцинаціями. Продуктивному контакту не доступний. Шкіра гіперемовані, Ат 160/100, ЧСС – 100. Тони серця приглушені, ритмічні, над легеньми везикулярне дихання, тахіпное. В анамнезі – зловживання алкоголем, втому числі його сурогатами, більше 20 років. Останні три доби пацієнт був позбавлений можливості вживати алкоголь. Ваш діагноз?

- A. Гострий судинний психоз на фоні гіпертонічного кризу
- B. Алкогольний делірій
- C. Напад стенокардії спокою
- D. Шизофренія
- E. Гостре респіраторне захворювання

13. Чоловік 32 років доставлений у приймальне відділення швидкої медичної допомоги з запахом алкоголю з рота, без ознак травм. Пацієнта неможливо розбудити, реагує тільки на болісні подразнення, захисні реакції некоординовані. Об'єктивно: шкірні покриви гіперемовані, вологі, визначається помірний гіпертонус м'язів кінцівок, ін'єкція склер, блукаючі очні яблука, гіперсалівація, АТ 130/90 мм рт.ст., пульс – 90 уд. за 1 хв., ЧД 22 за 1 хв. Ваш діагноз?

- A. Психогенна кома
- B. Ступор
- C. Септичний шок
- D. Алкогольна кома
- E. Гіпоглікемічна кома

14. У хворого обличчя амімичне, реакція зіниць на світло відсутня, запах алкоголю з рота і блювотних мас. Атонія м'язів, тони серця ослаблені, ціаноз кінцівок, брадіпное, мимовільне сечовиділення і дефекація. Ваш діагноз?

- A. Травматична кома
- B. Гіпоглікемічна кома
- C. Алкогольне сп'яніння
- D. Гостра токсикоінфекція
- E. Ішемічний інсульт

15. Хворий 27 років, тракторист. У відділенні лікарні – тривожний, метушливий, заглядає під ліжку, щось струшує з ковдри і топче ногами. на підлозі «бачить мишей, щурів, літаючих комах». Алопсихічне дезорієнтування, мова уривчаста, тремтіння тіла, гіпергідроз, тахікардія. Зловживає алкоголем. Ваш діагноз?

- A. Травматичний делірій
- B. Реактивний делірій
- C. Інфекційний делірій
- D. Алкогольний делірій
- E. Епілептичний Делірій

16. Хворий 34 років, прийшов на прийом з метою «підлікувати нерви та довести дружині, що випиває як усі». Розповів, що важко працює на нервовій роботі, «пов'язаний з людьми». Вживає алкоголь переважно після роботи в компанії співробітників «для заспокоєння». Інколи забуває деякі епізоди застілля. Наступного ранку почуває себе погано. Для покращання вживає 1-2 пляшки «Джин-тоніку». Себе хворим не визнає на підставі досить довгих періодів повної тверезості. При розмові на алкогольну тематику спостерігається деяке збудження та гіперсалівація. Визначіть діагноз.

- A. Хронічний алкоголіз, II стадія
- B. Зловживання алкоголем
- C. Астенічний синдром
- D. Хронічний алкоголіз, III стадія
- E. Психопатія за збудливим типом

17. Хворий 34 років, звернувся з приводу фолікулярної ангіни з високою температурою тіла. Останні 12 років зловживає спиртними напоями. У день госпіталізації ввечері з'явилася тривога, не лежав у ліжку, багаторазово виходив з палати, звертався до чергового персоналу з різними скаргами. «Побачив у палаті багато павуків на стінах, велику кількість мух, чув з коридору погрози на свою адресу». Дивувався й обурювався, що інші хворі цього не чують. Перестав орієнтуватися в навколишньому. Визначіть психопатологічний синдром.

- A. Астенічний
- B. Онейроїдний
- C. Аментивний
- D. Сутінковий
- E. Деліріозний

18. Хворий 39 років, прооперований з приводу гострого апендициту. Ввечері на третю добу після операції став неспокійним, метушливим, чув, як на вулиці співають дівчата. Відганяв від себе «білих мух», кричав, що в кімнаті повно пацюків. Вважає, що він у себе вдома, в часі дезорієнтований. Соматично: гупергідроз, АТ–160/1000 мм

рт.ст., температура тіла – 37,4⁰ С, т тахікардія. За повідомленням родичів, багато років зловживає спиртним. Діагностуйте психопатологічний розлад.

- A. Гіпертоксична шизофренія
- B. Токсикоз-інфекційний психоз
- C. Алкогольний делірій

19. Жінка 19-ти років скаржиться на болі в животі, постійно вимагає все нових ін'єкцій обезболюючих та снодійних. Обстежена, патології гінекологічної та урологічної не виявлено. Вздовж поверхневих вен кінцівок – сліди старих проколів, походження яких не пояснює. Сухожильні рефлекси з рук і ніг однакові, жваві. Фото реакція зіниць слабка. Язик обкладений сірою смагою. В бесіді афективно неврівноважена, відмічається «мовний пронос» без патологічних включень. Яка ваша тактика щодо поліпшення стану пацієнтки?

- A. Призначити ліки, які вимагає пацієнтка
- B. Консультація лікаря-нарколога
- C. Додаткова консультація хірурга
- D. Призначити антибіотикотерапію
- E. Консультація лікарі-інфекціоніста

20. Які з наведених розладів сприйняття найбільш характерні для «білої гарячки»?

- A. Алопсихічна дезорієнтація
- B. Сенестопатії
- C. Сенестезії
- D. Порушення схеми тіла
- E. Дереклізація

21. Які з наведених галюцинацій найбільш характерні для алкогольного галюцинозу?

- A. Наказові
- B. Антагоністичні
- C. Коментуючі
- D. Сегла
- E. Нюхові

22. Який тип порушення свідомості характерний для «білої гарячки»?

- A. Потьмарення свідомості
- B. Сплутаності свідомості
- C. Звуження кола свідомості
- D. Часткове порушення свідомості

23. Хворий не вступає в контакт, на питання не відповідає. Реагує тільки на больові подразники. Захисні реакції не координовані. Об'єктивно: З рота запах алкоголю, шкірні покриви гіперемовані, вологі, склери ін'єковані, блукаючі очні яблука,

гіперсалівація, гіпертонус м'язів кінцівок. АТ – 130/90 мм рт.ст., пульс – 90 ударів за 1 хв., частота дихання – 22 в 1 хв. Який психопатологічний стан розвинувся у пацієнта?

- A. Психогенна кома
- B. Ступор
- C. Септичний шок
- D. Алкогольна кома
- E. Гіпоглікемічна кома

24. Для якої інтоксикації специфічним є симптом «відчуття волосся у роті»?

- A. Марганцевої
- B. Свинцевої ТЕС
- C. Атропінової
- D. Аміназинової
- E. Опійної

25. Для якої стадії алкоголізму характерні ознаки: дратівливість, тривога, нездоланна тяга до прийому спиртних напоїв, толерантність до алкоголю підвищена, блювотний рефлекс утрачений, характер пияцтва запійний, похмільний синдром стійкий з вираженим сома то-вегетативним компонентом.

- A. Алкоголізм 1-ї стадії
- B. Алкоголізм 2-ї стадії
- C. Алкоголізм 3-ї стадії
- D. Побутове пияцтво

26. Хворий вночі не спав, до чогось прислухався, озирався, чув як через стінку у сусідній кімнаті співробітники осуджували його за аморальність, погрожували розправою. Хворий намагався повіситися. Зловживає алкоголем багато років. Останній прийом спиртного – три доби тому. Об'єктивно: всебічно орієнтований, тривожний, періодично відчуває страх, рухливий, неспокійний, виражені вегетативні прояви. Який психопатологічний стан розвинувся у хворого?

- A. Алкогольний делірій
- B. Гострий алкогольний галюциноз
- C. Алкогольний параноїд
- D. Алкогольна депресія
- E. Корсаковський психоз

27. Хворий при огляді тривожний, відчуває страх, збуджений, поривається до дверей, вікон. Стверджує, що бачить на підлозі сірих мишей, які бігають по кімнаті, оглядається,

струшує щось із одяжі, топче ногами, тремтить. Для якого психопатологічного стану характерні клінічні ознаки?

- A. Маніакальний синдром
- B. Алкогольна дисфорія
- C. Алкогольний делірій

28. Хворий поступив у наркологічне відділення у стані запою. Скаржиться на поганий сон, апетит, головний біль, спрагу. При огляді - тремтить, виражена пітливість, тахікардія, знижений настрій. Визначіть психопатологічний стан хворого.

- A. Абсанс
- B. Психоорганічний синдром
- C. Алкогольна депресія
- D. Алкогольний абстинентний синдром
- E. Алкогольний делірій

29. Визначіть психопатологічний розлад. Увечері на другу добу після апендектомії хворий став неспокійним, метушливим, відганяв від себе «білих мух», кричав, що в кімнаті повно пацюків. Вважав, що він у себе вдома. В часі дезорієнтований, АТ – 160/100 мм рт.ст., температура тіла – 37,4⁰, тахікардія, гіпергідроз. З повідомлення родичів: багато років зловживає алкогольними напоями.

- A. Гіпертоксична шизофренія
- B. Токсично-інфекційний психоз
- C. Алкогольний делірій
- D. Гострий алкогольний галюциноз
- E. Алкогольний параноїд

30. Який психопатологічний розлад у хворого? Хворий багато років зловживає алкогольними напоями. Останнім часом, коли приходив додому у стані сп'яніння, приставав до дружини із звинуваченням у зраді йому, вимагав, щоб дружина сама у всьому зізналась, склав список чоловіків, які нібито є коханцями його дружини (у списку були й племінники). Говорив, що дружина з коханцями хоче його отруїти. Визначити психопатологічний стан.

- A. Деліріозний синдром
- B. Параноїдний синдром
- C. Галюцинаторно-параноїдний синдром
- D. Дементний синдром
- E. Парафренний синдром

31. Яка із гіпнотичних фаз є патофізіологічною основою галюцинацій?

- A. Парадоксальна
- B. Ультрапарадоксальна
- C. Урівнююча
- D. Наркотична

32. При опійній наркоманії виділяють стадії:

- A. 4
- B. 5
- C. 2
- D. 3
- E. 6

33. У разі передозування опіатів потрібно негайно ввести їхні антагоністи:

- A. Розчин тіосульфату натрію
- B. Розчин беміпріду
- C. Розчин налофрину
- D. Розчин магнію сульфат
- E. Розчин глюкози

34. Для пом'якшення психічних розладів у разі передозування опіатів призначають:

- A. Антидепресанти
- B. Транквілізатори
- C. Снодійні
- D. Нейролептики
- E. Ноотропи

Замісна терапія опійної наркоманії ґрунтується на заміні опіатів:

- A. Седуксеном
- B. Ефедрином
- C. Кофеїном
- D. Метадоном
- E. Фенобарбіталом

36. Внаслідок ефедринової наркоманії швидко розвивається:

- A. Гепатит
- B. Панкреатит
- C. Деменція
- D. Кардіоміокардіт
- E. Токсична енцефалопатія

37. Амфетаміни приймають для:

- A. Сedaції
- B. Підвищення працездатності, зняття втоми
- C. Снодійного ефекту
- D. антидепресивної дії
- E. Протисудомного ефекту

38. До опійної наркоманії належить вживання:

- A. Ефедрину
- B. Метадону
- C. Кокаїну
- D. Героїну
- E. Амфетаміну

39. Стан залежності від токсичних речовин називається:

- A. Астенічний синдром
- B. Наркотичний синдром
- C. Іпохондричний синдром
- D. Абстинентний синдром
- E. Депресивний синдром

40. До холінолітичних засобів центральної дії, що їх використовують з метою токсикоманії належать:

- A. Фенобарбитал
- B. Настоянка белладони
- C. Ефедрін
- D. Героїн
- E. Кофеїн

41. Зловживання транквілізаторами обумовлене з метою:

- A. Стимуляції
- B. Снодійного ефекту
- C. Ейфоризації

42. З метою пригнічення потягу до токсичних речовин застосовують:

- A. Седативні засоби
- B. Антидепресанти
- C. Загальнозміцнюючі препарати
- D. Психотерапію
- E. Ноотропи